„Indiile galante", spectacol total la Iași

(Costin Popa – 1 decembrie 2012)

Un ambient de excepție, nou renovata sală a Operei Naționale Române din Iași, pentru un spectacol de excepție! M-a purtat cu gândul la Palais Garnier, sediul legendar al Operei din Paris, gazda producției originale de acum aproape zece ani cu „Indiile galante" de Jean-Philippe Rameau, în montarea lui Andrei Șerban. Și la Iași, muzică barocă într-un spațiu baroc cu elemente rococo, în care modernul, precum plafonul parizian al lui Chagall, se face simțit prin viziunea regizorală de o actualitate care sfidează timpul și trama banal-naivă.

Operă-balet după un libret de Louis Fuzelier, „Indiile galante" (1735) este o succesiune de tablouri precedate de un prolog „în nori", pe tema dragostei și aventurilor unor eroi aparținători celor mai diverse spații: „Turcul generos" (inspirație pentru Christoph Friedrich Bretzner și Gottlieb Stephanie, libretiștii lui Mozart la Singspiel-ul „Răpirea din serai"), apoi „Incașii din Peru", „Florile" (prezentat la Iași în fragmente din „Serbările persane") și, la final, „Sălbaticii din America". Iubirea învinge pe toată linia, rivalii și dușmanii se resemnează, pacea cuprinde totul, „the flower power" domină, așa cum Hébé și Amor (soprană în travesti) propăvăduiseră în prolog, în opozanță cu Bellone, zeița războiului (cântată la Rameau în travestiul unui bariton). O atmosferă idilică pe care regizorul o propune ca alternativă la „mizeriile clipei", așa cum ne avertiza prin programul de sală, într-un scurt dar dens „Laudatio", plin de semnificații.

Pentru Andrei Șerban, spectacolul de operă, gen de care s-a apropiat constant în carieră cu rezultate memorabile (amintesc numai „Povestirile lui Hoffmann" la Viena sau „Turandot" la Covent Garden) dar și controversate („Lucia di Lammermoor" la Paris), este teritoriul propice pentru plenara dezvoltare scenică în care muzica nu trece în secundar, ci străbate un „Regietheater" așa cum ar trebui înțeles și pus în pagină. Cheia modernă nu-i rămâne străină, dar simbioza dintre actorie și sunet se simte la fiecare pas, captivează și frizează idealul în materie de teatru liric.

Din acest unghi conceptual, „Indiile galante" a fost un titlu mai mult decât ofertant, cu personaje multe (cincisprezece!), cor și balet. Statismul este refuzat apriori, mișcarea scenică debordantă este plină de umor și toți cei din scenă – soliști și cor – joacă admirabil, dedicați, incitați și transformați în actori-cântăreți de primă mână sub îndrumarea lui Nicky Wolcz și a regizorului însuși. Coregrafia Biancăi Li, importantă componentă a spectacolului, abundă în momente antrenante, de la dansul de salon până la cel modern, într-o extraordinară varietate de atitudini ale corpului, brațelor și pașilor, cu multe elemente inedite.

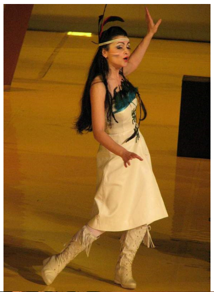

În „Indiile galante”, Andrei Șerban a reușit un monument de stilizare, esențializare și simbolistică. Da, Andrei Șerban este total, este autorul total, dar în demersul său nu a fost singur. Trebuie amintit numele scenografei Marina Drăghici (cu soluții ce merg până la abstract, adaptate de Carmencita Brojboiu). Vor rămâne în memoria spectatorilor ieșeni norișorii „la purtător”, formidabila scenă a furtunii pe mare („cocoașe” de butaforie ce sugerează talazurile, mișcându-se alternant, printre care înoată pești, naufragiați și dansează nave), minaretul „umblător” ce-l însoțește permanent pe Osman, delicioasele sirene ce-și poartă grațios și elegant cozile în mână, măștile uriașe ale turcilor amenințători sau ale indienilor americani, matrozii ce-și transportă bărcile miniaturale, dansul „ghivecelor uriașe” animate de balerini, rotirile scuturilor-sori aurii în brațele dansatorilor, balansul munților vulcanici ce-și aruncă „privirile” asupra eroilor și multe altele. Publicul nu va uita petalele pe care artiștii le-au presărat în loji în tabloul „Florile”. Costumele, și ele purtătoare de simboluri, au impresionat prin diversitate și coloristică armonioasă.

Suportul a venit și din partea foarte tânărului dirijor Gabriel Bebeșelea, iată, dovedit un specialist al muzicii baroce, la pupitrul orchestrei teatrului, în ascendență de formă și acuratețe pe parcursul serii. Grație baghetei, spectacolul a curs omogen. Dintre cele 15 glasuri (al căror suport de pronunție în limba franceză rămâne de multe ori ameliorabil), aleg aici pe cele ale sopranelor Angelica Mecu Solomon (Émilie în „Turcul generos"), Lăcrămioara Maria Hrubaru-Roată (excelentă Zima, vocalistă și dansatoare de forță în „Sălbaticii din America"), Andreea Chinez (Amor din Prolog), Alice Todică (Phani în „Incașii din Peru") și Cristina Grigoraș (Hébé din Prolog), baritonului Jean-Kristof Bouton (Adario în „Sălbaticii din America") și, bineînțeles, sopranei Rodica Vică, oaspete bucureștean pentru Zaïre, Fatime din „Florile".

Celebrul Rondo al Marii Pipe a Păcii din tabloul „Sălbaticii din America" a rămas simbolul spectacolului, la Iași ca și la Palais Garnier, dansat la bis de întreg ansamblul din scenă, căruia i s-au adăugat... regizorul și dirijorul, în aplauzele entuziaste, cadențate ale asistenței. Standing ovations! Atmosferă festivă!